

Uzasadnienie

do projektu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody
płatan klonolistny rosnący na terenie nieruchomości przy ul. Sołtysowickiej 59a.

Proponowane do objęcia ochroną prawną drzewo z gatunku płatan klonolistny rośnie na terenie nieruchomości przy ul. Sołtysowickiej 59a (działka nr 9, AM-3, obręb Sołtysowice).

Przedmiotowa nieruchomość stanowi relikw zdegradowanego dużego zespołu podworskiego (dawny Zespół pałacowo folwarczny z ok. 1860-70). Obecnie o znacznie zatartym rozplanowaniu (poprzez wyburzenie starych budynków folwarcznych i przypadkową w stosunku do historycznego układu, nową zabudowę). Na tym terenie ochronie podlega budynek pałacyku wraz z wszystkimi elementami zachowanego wystroju architektonicznego, bryłą i formą dachu. Ochronie podlegają zachowane relikty zabytkowego układu parkowego wraz z zielenią. W zadrzewieniu wyróżniają się okazałymi rozmiarami dęby szypułkowe, platany klonolistne oraz osobnik igliczni trójcierniowej. Podobnie jak budynek pałacyku tak i jego otoczenie parkowe wymaga rewaloryzacji i przywrócenia w maksymalnym zakresie walorów zabytkowych. W bezpośrednim sąsiedztwie nieruchomości na terenie Lasu Sołtysowickiego znajduje się ponadto grodzisko z późnego średniowiecza (siedziba rycerska).

Z zarysu rozwoju historyczno-przestrzennego Sołtysowic najstarsza wzmianka pochodzi z 1312 r. W XVIII w. Sołtysowice były własnością klasztoru św. Wincentego, po sekularyzacji (1810) stały się własnością państwową podległą Urzędowi Dominialnemu w Psim Polu, od 1840 r. były własnością prywatną (posiadłość ziemską oraz gmina). Główny dochód z posiadłości ziemskiej w XIX wieku przynosiła hodowla, a także zyski z cegielni i cukrowni. W 1928 r. niezaludnione tereny Sołtysowic zostały włączone do Wrocławia.

Od 2007 r. na terenie nieruchomości przy ul. Sołtysowickiej 59a mieściło się Centrum Rehabilitacji "Rehsen" oraz Świetlica Integracyjno-Pokoleniowa "Płatanki". Obecnie jest tu Przedszkole Niepubliczne "Dzielne Dzieciaki - dziewczynki i chłopaki" oraz Dom Seniora "Pod Platanem". Całość nosi nazwę "Pałacyk Pod Platanem" i jest to działalność statutowa Stowarzyszenia pod wezwaniem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy "Przyjaciele Seniorów".

Wnioskodawcą do objęcia ochroną przedmiotowego drzewa jest Pani Teresa Romotowska - Prezes Stowarzyszenia „PRZYJACIELE SENIORÓW” z siedzibą przy ul. Kraszewskiego 2 we Wrocławiu.

Proponowany do ochrony płatan klonolistny (*Platanus xhispanica* 'Acerifolia') posiada obwód pnia 480 cm, wysokość 30 m oraz średnicę korony 33 m. Rośnie po prawej stronie przy wjeździe do pałacyku i stanowi dominantę na rozległej powierzchni trawiastej. Odznacza się wśród innych drzew imponującymi rozmiarami, jak i zadawalającym - jak na wiek drzewa - stanem zdrowotnym, co jest istotne ze względu na obowiązujące przepisy prawa. W szczególności wymiary jego przekraczają znacznie dolne wymiary progowe, proponowane jako kryteria kwalifikacji drzew na pomniki przyrody. Zarówno wymiary, jak i walory estetyczne proponowanego do ochrony obiektu, stanowią o jego szczególnej wartości przyrodniczej, i czynią zasadnym podjęcie przedmiotowej uchwały. Objęcie ochroną drzewa przyczyni się do zachowania jego wartości w krajobrazie miejskim oraz podkreśli rangę dawnego zespołu podworskiego.

W związku z powyższym, zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, drzewo kwalifikuje się do objęcia ochroną i nadania mu statusu pomnika przyrody. Projekt uchwały określa zakazy dla pomników przyrody wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1, oraz wyłączenia z obowiązywania zakazów w myśl art. 45 ust. 2 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Platan klonolistny do uprawy w Polsce został wprowadzony w połowie XVIII wieku. Według Szymanowskiego pierwszy platan posadzony został prawdopodobnie w Nieborowie koło Łowicza w 1770 roku. We Wrocławiu, zdaniem Schädela, pierwsze platany zostały posadzone nad fosą miejską w latach 1814-16, natomiast dwa drzewa, które rosną w Ogrodzie Botanicznym zostały zasadzone około 1811 r. Platany z Parku Południowego zapewne zostały zasadzone w latach 1891-96, w Parku Szczytnickim zaś w roku 1885-88. Na podstawie przytoczonych danych stwierdzić możemy, że najstarsze platany w Polsce posiadają ponad 242 lata, we Wrocławiu zaś nie więcej niż 202 lata. Z innych jednak danych wynika, że najstarszy w Polsce platan klonolistny rośnie w miejscowości Chojna w woj. zachodniopomorskim, a jego wiek szacuje się na ponad 280 lat.

Platan notowany jest najczęściej w parkach Polski zachodniej i środkowej, częściowo południowej, rzadziej północnej. We Wrocławiu stwierdzono, że rośnie on dość pospolicie i jest to największa populacja tego gatunku w Polsce.

Spośród 15 pomnikowych platanów we Wrocławiu, 14 to pojedyncze drzewa, a jeden w formie grupy 10 obiektów zlokalizowanych w Parku Słowackiego.

W obrębie ustanowionych już pomników przyrody największymi parametrami wyróżniają się: platan klonolistny o obw. pnia 544 cm (rosnący na skwerze od strony ulicy Podwale 51-56), platan klonolistny o obw. pnia 553 cm (rosnący na terenie Ogrodu Botanicznego) oraz platan klonolistny o obw. pnia 538 cm (rosnący na skwerze z tyłu Katedry na Ostrowie Tumskim). Pomnikowy platan o obw. 700 cm rosnący przy promenadzie od strony fosi miejskiej Wzgórza Partyzantów jest zrosłodziem (potrójnym).

Z wykazu właścicieli i władających dla nieruchomości położonej przy ul. Sołtysowickiej 59a (działka nr 9, AM-3, obręb Sołtysowice) wynika, że jej właścicielem jest Gmina Miejska Wrocław, a Prezydent Wrocławia gospodaruje gminnym zasobem nieruchomości. W chwili obecnej nieruchomość jest w użyczeniu Stowarzyszenia pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy „PRZYJACIELE SENIORÓW”.

Pozytywną opinię w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody przedmiotowego drzewa wyraziła Pani Anna Sroczyńska - z-ca Dyrektora Biura Rozwoju Wrocławia (pismo z dnia 15 lutego 2013 r.), Pan Tadeusz Łaba - z-ca Dyrektora Wydziału Nieruchomości Komunalnych (pismo z dnia 25.01.2013 r.) oraz Pani Regina Danek - Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości (pismo z dnia 6 marca 2013 r.).

W myśl art. 44 ust. 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 15 kwietnia 2013 r. (Sygn. WPN.623.8.2013.GK), uzgodnił przedmiotowy projekt uchwały.

Sporządził:

Spec. ds. ochrony Przyrody WSR,
Grzegorz Mikołajczak, 071 777 91 05, pok. 419.
grzegorz.mikolajczak@um.wroc.pl,